

HUGSA TEG UM, ÁÐRENN TÚ TRÝSTIR Á SEND

Óli Rubeksen, SSP-ráðgevi, sigur, at tey nýta nógva orku upp á at læra tey ungu at ferðast trygg á alnetinum.

Danjal av Rana

Hóast fólkin í sakarmálinum, sum var fyr í Føroya rætti, vóru yvir 18 ára gomul, so er hetta, at víðarísenda ónærligar myndir, als ikki ókent millum yngri fólk heldur. Tað váttar Óli Rubeksen, SSP-ráðgevi. Hann heldur, at trupulleikin er ein ávís pornofisering, sum fer fram millum fólk, har tey royna at síggja lekkur út.

– Vit síggja, at serliga gentur, ofta heilt niður í 12 ára aldur, nýta hetta sum eitt tól til at hevja seg sjálar. Onkrar gera tað í ovfarakæti, men tíverri eru tað ikki øll, sum duga so væl at ansa sær sjálvum á netinum, sigur Óli Rubeksen.

Hann sigur, at tey allar-

flestu duga sær hógv á netinum, men kortini er neyðugt áhaldandi at arbeiða fyr í børn og ung í Føroyum kunnu hava eina trygg ferðslu á netinum.

Hann vísir á, at tað ikki er ólógligt, at taka slíkar myndir, ei heldur at senda øðrum tær, men at tað er ein alsamt vaksandi trupulleiki, at myndirnar síðani verða sendar víðari, og tað er revsi-vert.

Óli Rubeksen sigur, at ein trupulleiki er, at fólk hava lyndi at gerast eitt sindur líkasæl og hugsa, at soleiðis er tað bara.

– Shit happens, plaga tey ungu at taka til, men vit mugu greiða teimum frá, tað er ikki líkamikið, og at tey hava ábyrgd av tí, sum hend-

ir, serliga um tey sjálvi senda myndir víðari, sigur hann.

Hann sigur tó tað sama, sum Hildur Hentze og Linda Hesselberg.

– Er myndin fyrst farin út í cyberspace, so er hon farin. Tí er so týðningarmikið, ikki at trýsta á send. Privatar myndir eru privatar. Tær skulu ikki út í cyberspace. Tað sama er galdandi fyr í nakinmyndir, sigur Óli Rubeksen.

SSP-samstarvið roynir eisini at undirvísa foreldrunum á hesum økinum og upplivur, at hetta er eitt øki, sum fyllir nógv í huganum á foreldrunum, meiri enn til dømis spurningar um rúsdrekka.

– Vit hava gjørt faldarar og hava javnan foreldra-

fundir, har vit royna at vegleiða foreldrum, um hvussu tey skulu mæta hesi avbjóðingini, sigur hann. Eisini ger

SSP-samstarvið í lýtuni eitt arbeiðshefti, sum skal hjálpa skúlum at orða ein politikk innan sosialt samskipti, sum

skal stuðla og hjálpa børnum og ungum at hava góðar vanar, tá tey ferðast á netinum.

Myndirnar kunnu skjótt misnýtast

Tað er skjótt, at myndin verður nýtt í øðrum samanhangi og til annað endamál, enn upprunaliga ætlað, sigur Linda Hesselberg.

– Hetta er eitt gott dømi um, hvussu vandamikil sosiala media er vorðið, sigur Linda Hesselberg, ákæri.

Tað er vorðið alsamt vanligari hjá ungum fólki um at taka myndir av sær sjálvum og senda til vinir og kenningar og millum mest nýttu appurnar eru Snapchat og Instagram, hvørs einasta endamál er at taka myndir og vísa vinum timum tær.

– Vandin er, at myndirnar verða nýttar í einum heilt øðrum samanhangi og til eitt heilt annað endamál enn upprunaliga ætlað, sigur Linda Hesselberg, og vísir til málið, sum vit umtala aðra staðni í blaðnum, har ein ungur maður leggur eina mynd av fyrrverandi damuni,

naknari, út á Facebook.

– Ungdómurin hugsar kanska ikki so nógv um tað, tá myndin verður tikið og send, men tað er skjótt, at myndin verður nýtt til annað endamál, sigur hon.

Linda Hesselberg vísir eisini á, at tá myndin er farin í umfar, er so gott sum ógjørlegt at steðga henni.

– Tað ber altíð til at strika upprunaligu myndina, men trupulleikin er, at vit vita ikki, hvussu nógv hava goymt myndina ella tikið eina skíggjamynd (screenshot á enskum). Tí er so torført at tálma útbreiðsluni av eini mynd, sigur Linda Hesselberg ákæri.

Á borðinum hjá ákæruvaldinum liggur eitt líkn-

andi mál. Í vár varð ein filmur deildur á Snapchat, av trimum ungum fólki, undir 18 ár, ið høvdu samlegu. Í hesum føri var talan um at ein av teimum trimum hevði tikið film av teimum og deilt filmin á Snapchat. Onkur hevur síðani tikið eina upptøku av filminum og sent hendan víðari til sín vinaskara.

Enn er ikki greitt, um ákæra verður reist í hesum málinum.

Løgreglan fær lítið gjørt

Løgreglan hevur sjáldan heimild at strika ónærligar myndir, sum fólk leggja út á internetið.

Danjal av Rana

Fólk standa ofta hjálparleys, tá myndir av teimum enda á Facebook og øðrum støðum á alnetinum. Í mongum førum røkkur føroysk lóggáva sera stutt, og tí kann gerast ómetaliga trupult at strika myndirnar aftur.

Av løgreglustøðini í Havn siga, tey, at í slíkum førum, tá onkur hevur lagt myndir av tær út á netið uttan títt samtykki, tað verið seg bæði ónærligar myndir og aðrar, hevur løgreglan lítlan møguleika at gera nakað við málið.

– Vit heita sjálvandi á fólk um at melda tilburðin, soleiðis at vit kunnu kanna málið, tí tað er heilt greitt brot á revsilógina at leggja ónærligar myndir av øðrum út á Facebook og aðrar miðlar, men vit fáa tíverri ikki gjørt nógv við at strika myndirnar, um tær fyrst eru sendar í umfer, sigur Hildur Hentze, varaleiðari á kriminaldeildini.

– Tað einasta, vit kunnu

gera fyr í strika myndirnar, er at heita á fólk um at melda myndirnar til Facebook, og biðja tey um at strika myndina. Tíverri vísir tað seg, at Facebook ikki er serliga samstarvssinnað, ei heldur hvat víðvíkur at lata okkum persónsupplýsingar av teirra síðu.

Hon sigur, at talan er heilt greitt um brot á revsilógina.

– Ein mynd, sum tilhoyrir eitt eyðsæð privat parlag, kann ikki almannakunngerast, uttan samtykki frá báðum pørtum. Samtykkir annar ikki og hin almannakunnger myndina, er talan heilt greitt um brot á revsilógina, sigur hon.

Hildur Hentze heitir tí á fólk um at hugsa seg væl um, í fyrsta lagi áðrenn tey yvirhøvur taka slíkar myndir og í øðrum lagi áðrenn tær vera sendar víðari.

– Tað kann tykjast spennandi, tá ein er í parlaga at taka slíkar myndir, men lat vera. Tú veitst ongantíð, hvar myndin endar, tá parlagið

endar. Míni ráð eru, at tú ikki tekur myndir av tær sjálvum, sum tú ikki vilt at omma tín skal síggja, sigur Hildur Hentze.

– Síðani vil eg eisini heita á fólk, um at hugsa seg um, áðrenn tey deila myndir av øðrum. Hevði tú viljað, at ein slík mynd av tær sjálvum varð send víðari, spyr hon.

Hildur Hentze ávarar um, at myndirnar vera liggjandi á netinum, tá tær fyrst eru sendar í umfar, og at tær kunnu vera liggjandi leingi.

– Hetta kann eisini fáa keðiligar avleiðingar fyr teg og onnur í framtíðini, tí meiri og meiri eru arbeiðsgevarar farnir at kanna komandi starvsfólk á internetinum. Tí kann tað gerast óheppið, um arbeiðsgevarin finnur slíkar myndir av tær ella sær, at tú deilir slíkar myndir, sigur Hildur Hentze at enda.